

УДК 347.73

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.11.35>**Марія Бліхар,**

докт. юрид. наук, доцент,

доцент кафедри конституційного та міжнародного права

Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти

Національного університету «Львівська політехніка»

ФІНАНСОВО-ПРАВОВА ПРИРОДА ВІДНОСИН, ЩО ВИНИКАЮТЬ У ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті аргументовано, що держава як складний публічний інститут, що поєднує функціональні та організаційні складники, зобов'язана забезпечувати всі потреби суспільства. Вона повинна постійно й неухильно реалізовувати функції з планомірного і цілеспрямованого утворення, розподілу та використання державних централізованих та децентралізованих грошових фондів, тобто здійснювати фінансову діяльність. Аргументовано термін «публічні фінанси», який охоплює два види фінансів: державні та місцеві (муніципальні). У той час, коли вплив на економічний і соціальний розвиток місцевих утворень чиниться значною мірою за допомогою місцевих фінансів, державні фінанси забезпечують економічний та соціальний розвиток держави. Акцентовано увагу на тому, що державні фінанси майже завжди стосуються грошей. При цьому регульовальна функція фінансів полягає у втручанні держави в процес відтворення (із застосуванням фінансового і бюджетного планування тощо). Проаналізовано, що ці напрями державного управління неможливо здійснювати без наявності відповідних джерел фінансування. Своєю чергою, через перерозподільні функції публічних фінансів та створення централізованих і децентралізованих публічних грошових фондів відбувається соціально спрямований перерозподіл грошових потоків у національному масштабі. Політика держави у сфері інвестиційних фінансів спрямована на законодавче та інституційне забезпечення інвесторів й інших учасників інвестиційного процесу належними умовами для їхньої діяльності, на формування та розвиток вітчизняного інвестиційного ринку. Обґрунтовано, що держава часто бере участь у підтримці діяльності учасників інвестиційного процесу (як за допомогою безпосереднього та активного втручання, так і через опосередкований вплив). Так, вона має можливість застосовувати специфічні методи державного управління інвестиційними процесами, наприклад створення відповідного інвестиційного клімату, стимулювання попиту і пропозицій на певний вид інвестицій (в економіку, соціальну, наукову чи іншу сферу діяльності). Державі властива особлива економічна функція, яка дозволяє їй самостійно визначати напрями використання суспільного продукту, що важливо для загального розвитку економіки. Використання цього інструментарію, з іншого боку, є об'єктивною економічною необхідністю суспільства здійснювати розподіл і перерозподіл грошових фондів та участь в обігу фінансів для дотримання значущих пропорцій суспільного виробництва.

Ключові слова: фінансові правовідносини, інвестиційні правовідносини, суб'єкти інвестиційної діяльності, фінансово-правове регулювання.

Постановка проблеми. Публічність фінансово-інвестиційних правовідносин як частини фінансових правовідносин зумовлена такими важливими чинниками: по-перше, правове регулювання інвестиційних фінансів охоплює широкі сфери суспільного життя країни і є частиною загального фінансово-правового регулювання грошових потоків (інвестиції входять до фінансової системи держави); по-друге, інвестиційна діяльність – це складова частина цілісного механізму управління фінансами відповідно до вибраних орієнтирів у розвитку країни (її економіки, соціальної сфери); по-третє, інвестиції є однією із системоутворювальних

категорій фінансового права, яка за допомогою різноманітних проявів організаційно-економічного механізму та правової регламентації відповідних суспільних відносин має забезпечувати конструктивний розвиток України, її подальшу еволюцію згідно з цінностями об'єднаної Європи.

Стан дослідження у спеціальній літературі. Питання, що стосуються інвестицій у сучасних українських реаліях, наявність низки невирішених фінансово-правових питань у сфері інвестиційної діяльності та необхідність пошуку й реалізації нових векторів удосконалення фінансово-правового регулювання у цій царині зумов-

люють вивчення проблематики. У дослідженні використано праці науковців у галузі фінансового права. Серед них: Л. Воронова, Д. Гетманцев, О. Дмитрик, Л. Касьяненко, І. Криницький, М. Кучерявенко, О. Мінаєва, А. Монаєнко, О. Музика-Стефанчук, А. Нестеренко, С. Ніщима, О. Орлюк, Н. Пришва, Л. Савченко. Науковий доробок цих вчених становить основу для теоретичного осмислення проблеми в науковій розвідці й розроблення авторського бачення її розв'язання.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі аналізу правової доктрини, положень вітчизняного й зарубіжного законодавства та практики його застосування розкрити фінансово-правову природу інвестиційних відносин.

Виклад основного матеріалу. Хоча ухвалення рішення про участь в інвестиційній діяльності, про надання інвестиційних ресурсів є правом тільки суб'єктів інвестування через їхнє одностороннє волевиявлення, зважаючи на важливість у цьому процесі публічного зацікавлення (навіть щодо приватних інвесторів), простежується орієнтація суспільства на задоволення суспільно корисних інтересів. Взагалі, процеси і явища, які потребують публічно-правового регулювання, зароджуються в різних сферах життя суспільства, держави і громадянина. Визрівають потреби, задоволення яких відповідає соціальним інтересам. Щодо публічного права тут маються на увазі загальні потреби, відносини, зацікавлення, без забезпечення яких неможливе задоволення ні особистих інтересів, ні загальнозначущих, публічних інтересів суспільства загалом [1, с. 6]. Своєю чергою, публічність у здійсненні фінансової діяльності накладає свої особливості на правовий статус суб'єктів фінансово-правових відносин, що можна простежити в певних розбіжностях правового статусу осіб, які беруть участь у фінансово-правових відносинах, «ієрархичності» їхнього становища відповідно до «місцерозташування» у цих правовідносинах або в різному обсязі повноважень у процесі їх здійснення.

Заразом дослідники нинішнього стану правового забезпечення інвестиційної діяльності відзначають недостатню дієвість механізму правового забезпечення прав і свобод інвесторів, що спричинює незадовільний рівень захисту інвестиційної діяльності.

Реалізація фінансових повноважень у процесі публічного володарювання – провідний напрям управлінської діяльності держави. Фінансова діяльність держави, як зазначено в літературі, ґрунтується на

принципах публічного характеру, розподілу функцій між представницькими та виконавчими органами влади, пріоритетності публічних видатків щодо прибутків казни, фінансування безпеки держави, єдності фінансової діяльності та грошової системи держави, соціальної спрямованості, плановості, гласності [2, с. 9]. При цьому, як відзначає С. Запольський, держава виступає учасником фінансової діяльності у двох аспектах: як суб'єкт публічної влади, оскільки публічна влада реалізується саме через фінансову діяльність держави, а також як носій приватного майнового інтересу, що реалізується через організаційно-правову форму [3, с. 22]. Це пояснює комплексну участь держави в регулюванні різноманітних фінансових відносин, незалежно від того, хто є її прямими учасниками, адже результати цієї діяльності надзвичайно важливі для всіх суб'єктів фінансово-економічної діяльності. Потрібно також наголосити, що держава, поряд із тим, що через законодавчу гілку влади встановлює «власні правила гри», приймаючи законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, водночас виступає і власником отриманих коштів.

Як свідчить світова та вітчизняна практика, держава часто бере участь у підтримці діяльності учасників інвестиційного процесу (як за допомогою безпосереднього та активного втручання, так і через опосередкований вплив). Так, вона має можливість застосовувати специфічні методи державного управління інвестиційними процесами, наприклад створення відповідного інвестиційного клімату, стимулювання попиту і пропозиції на певний вид інвестицій (в економіку, соціальну, наукову чи іншу сферу діяльності). Державі властива особлива економічна функція, яка дозволяє їй самостійно визначати напрями використання суспільного продукту, що важливо для загального розвитку економіки. Використання цього інструментарію, з іншого боку, є об'єктивною економічною необхідністю суспільства здійснювати розподіл і перерозподіл грошових фондів та участь в обігу фінансів для дотримання значущих пропорцій суспільного виробництва.

До ознак фінансової діяльності держави відносять, зокрема, базування на фінансовому плані, пов'язаність з акумуляцією доходів і проведенням необхідних витрат, а також діяльність у правовій площині [4, с. 6]. Тому можна погодитися з твердженням О. Лукашева, що державне управління через використання правових форм і важелів у ширшому розумінні вже означає державне втручання як засіб реалізації владних повноважень, оскільки за вимогою обов'язкового дотри-

мання правових норм і приписів однозначно стоїть можливість застосування державою свого примусу для дотримання цих норм [5, с. 185–191]. Таке втручання, що є основою державно-правового примусу і здійснюється компетентними (вповноваженими) державними органами, має спиратися на принципи фінансово-правової відповідальності. Отже, держава через власну стратегію активного втручання в інвестиційну діяльність підприємств шляхом законодавчої ініціативи, бюджетного, валютного та податкового правового регулювання та інших важливих важелів визнає інвестиційну діяльність суттєвим чинником соціально-економічного зростання країни і здійснює на неї відповідний вплив. При цьому державні інституції не лише опосередковано беруть участь у реалізації інвестиційних програм (проектів), але й визначають масштаб та пріоритетність інвестиційно-інноваційного розвитку національного господарства, підвищують фінансове забезпечення необхідних суспільно значущих результатів тощо. Прямий вплив держави на інвестиційний процес здійснюється як безпосередньо через державний сектор економіки, так і через державні інституційні органи, наприклад Національний банк України (НБУ), Антимонопольний комітет України (АМКУ), Фонд державного майна України (ФДМУ), а також через державні місцеві адміністрації та органи місцевого самоврядування.

З іншого боку, децентралізоване регулювання інвестиційної діяльності у вітчизняній економіці реалізується через опосередковану участь держави в інвестиційному розвитку окремих суб'єктів господарювання чи організацій. Своєю чергою, держава впливає на реалізацію власної інвестиційної політики шляхом сприяння інноваційним нововведенням у державному секторі економіки та соціальній сфері. Для здійснення цієї мети можуть створюватися початковий попит і пропозиція на суспільні новації, визначатися і виділятися відповідні фінансові та науково-дослідницькі ресурси, пропонуватися податкові пільги та інші преференції, встановлюватися квоти. Ефективна публічна інвестиційна діяльність має велике значення для соціально-економічного розвитку країни, збільшення її науково-інноваційного потенціалу.

Держава як складний публічний інститут, що поєднує функціональні та організаційні складники, зобов'язана забезпечувати всі потреби суспільства. Вона повинна постійно й неухильно реалізовувати функції з планомірного і цілеспрямованого утворення, розподілу та використання державних цен-

тралізованих та децентралізованих грошових фондів, тобто здійснювати фінансову діяльність. У цьому зв'язку варто згадати про наявний в літературі термін «публічні фінанси», який охоплює два види фінансів: державні та місцеві (муніципальні). У той час, коли вплив на економічний і соціальний розвиток місцевих утворень чиниться значною мірою за допомогою місцевих фінансів, державні фінанси забезпечують економічний та соціальний розвиток держави. Акцентовано увагу на тому, що державні фінанси майже завжди стосуються грошей. При цьому регулювальна функція фінансів полягає у втручанні держави в процес відтворення (із застосуванням фінансового і бюджетного планування тощо). Ці напрями державного управління неможливо здійснювати без наявності відповідних джерел фінансування. Своєю чергою, через перерозподільні функції публічних фінансів та створення централізованих і децентралізованих публічних грошових фондів відбувається соціально спрямований перерозподіл грошових потоків у національному масштабі. Отже, політика держави у сфері інвестиційних фінансів спрямована на законодавче та інституційне забезпечення інвесторів й інших учасників інвестиційного процесу належними умовами для їхньої діяльності, на формування та розвиток вітчизняного інвестиційного ринку.

У будь-якому разі фінансова діяльність держави, як і її діяльність за іншими суспільно значущими напрямками, спирається на публічність державної влади як на її визначальну ознаку. Фінансування народної життєдіяльності – об'єктивна суспільна необхідність, яку реалізує державно-владний апарат для забезпечення потреб народу, який проживає на території країни. Ця необхідність знову ж таки зумовлена реальними умовами буття суспільства, незалежними ні від волі цієї спільноти, ні від волі керівної верхівки, яка її очолює. Зазначеними об'єктивними умовами продиктовано, що завдання, які стоять перед державою в конкретний історичний період, не можуть бути реалізовані без фінансів і їх раціонального використання. Товарно-грошовий характер суспільних відносин не залишає державі, територіальним громадам іншого вибору, аніж вступати у фінансові відносини, єдиним легітимним управлінським важелем яких є такий абстрактний публічний суспільний інститут, як держава, яка діє в особі органів, наділених нею ж відповідними повноваженнями. Фінанси як публічно-правова категорія проявляються тоді, коли держава у правовій формі здійснює послідовне накопичення і цілеспрямований планомірний

поділ суспільних благ у вигляді видатків грошових фондів для забезпечення функціонування різних сфер суспільного буття.

Як і у фінансовій діяльності, публічний характер інвестиційної діяльності держави має цілком об'єктивне і прагматичне обґрунтування. Так, реальна об'єктивна необхідність в управлінні фінансовими ресурсами обґрунтована важливістю забезпечення нагальних народних потреб й економічно та соціально виправданим вкладенням фінансів у різні сфери суспільного буття. При цьому інвестиції є вагомим грошовим та матеріальним інструментарієм, який здійснює прив'язку фінансової діяльності суб'єктів до власних чи залучених грошових фондів, тобто фінансових ресурсів. Не дарма серед проблем державного фінансування поряд із необхідністю збалансування бюджетів та вдосконаленням податкової системи дослідники відзначають необхідність розширення інвестиційного фінансування [6, с. 43–44]. Саме кризь призму різноманітних аспектів публічності, на наш погляд, потрібно визначати фінансово-правову природу інвестиційних відносин. Принагідно зазначимо, що публічність в окресленому аспекті знаходить своє відображення через: 1) суб'єктний склад інвестиційної діяльності (суб'єктами-лідерами можуть виступати територіальні громади, держава та інші публічні суб'єкти); 2) категорію «фінанси» (як публічно-правовий термін); 3) спрямування інвестиційної діяльності (публічна мета тією чи іншою мірою завжди їй властива); 4) фінансово-інвестиційний процес. До основних напрямів фінансово-правового регулювання у сфері інвестиційної діяльності належать: а) бюджетний вектор (відтворює ресурсну дієвість держави як інвестора передусім через бюджетні асигнування); б) податковий напрям (характеризується заохочувально-стимулювальною і мобілізаційною спрямованістю); в) контрольно-деліктний вектор (виражає пошуково-аналітичний та карально-компенсаційний вплив); г) валютний напрям (демонструє динамізм, зовнішньо-внутрішній дуалізм, безпосередньо пов'язаний з початком та результатами інвестування).

Цілком зрозуміло, що всіма функціональними повноваженнями для реалізації нагальних суспільних потреб з інвестування володіє саме держава як публічний управлінський інститут. Однак постає запитання: наскільки ефективно вона використовує наявний арсенал? Тож перед фінансистами-науковцями та фінансистами-практиками стоїть завдання пошуку й реалізації, окрім бюджетного, альтернативних механізмів фінансування важ-

ливих економічних та соціальних проєктів в Україні. Як варіант, скажімо, можна розглядати публічно-приватне партнерство, яке дає змогу залучити нові джерела приватного фінансування та управління з одночасним збереженням за державним сектором і прав власності, і контролю щодо визначення та досягнення цілей та завдань інвестиційного проєкту. Водночас публічно-приватне партнерство дозволяє поряд із залученням приватного капіталу для підвищення ефективності використання бюджетних коштів реалізовувати також переваги від об'єднання зусиль зі спеціалізованими приватними підприємствами, створюючи в такий спосіб «ефект важеля».

Важливо зауважити, що інвестиційна діяльність із застосуванням умов публічно-приватного партнерства має подвійний характер. З одного боку, вона є переважно безперервним, послідовним, циклічним процесом пошуку і залучення різноманітних видів інвестиційних ресурсів, необхідних для реалізації того чи іншого проєкту, з іншого боку, є складною організаційною системою, що охоплює сукупність джерел інвестиційних ресурсів, а також відповідних форм та інструментів, які дають змогу обґрунтувати, вибрати спосіб ресурсного забезпечення, оцінити його ефективність і загалом дозволяють комплексно підходити до вирішення питання інвестування [7, с. 363–373]. Зазначені особливості застосування інвестиційних ресурсів через приватно-публічне партнерство створюють додаткові умови для підвищення ефективності інвестиційного процесу, дозволяють оптимізувати співвідношення джерел інвестування і водночас досягти інноваційного ефекту.

Зосередження державних коштів на інвестиціях є об'єктивною потребою і зумовлене двома чинниками – економічним та правовим, які є взаємопов'язаними і взаємозумовленими. При цьому в літературі назріла думка про пріоритетне значення одного з них. Так, О. Худяков цілком справедливо вважав, що фінансово-економічні відносини, які виникають у процесі фінансової діяльності держави, можуть реалізуватись лише у формі правових відносин. По-перше, тому що ці відносини є продуктом фінансової діяльності держави, і важко припустити, що держава може здійснювати їх неправовими методами. По-друге, держава є суб'єктом фінансових відносин і повинна визначити свій правовий статус у ролі такого суб'єкта. По-третє, держава здійснює регулювання цих відносин тільки правовими засобами. По-четверте, відносини, пов'язані з формуванням грошових фондів, втілюють те чи

інше грошове зобов'язання перед державою, яке може виникнути лише в законодавчому полі [8, с. 65].

Державне фінансування інвестицій майже завжди передбачає здійснення нею передбачених у законодавчих актах видатків. Юридичний механізм впливу на державні витрати – це фактично практичне застосування приписів фінансово-правових норм, що встановлюють порядок нормування витрат держави на конкретні заходи, визначення їх щорічних обсягів і видачу бюджетних коштів на їх покриття, а також правові форми, в межах яких діють органи державної влади і державного управління [9, с. 107]. Водночас нагромадження фінансів не є самоцілью держави. Одне з головних призначень фінансів – примножувати суспільні багатства у вигляді економічного і людського потенціалу за посередництвом інвестування. Інвестування як сфера публічної фінансової діяльності держави існує тому, що суспільство об'єктивно потребує здійснення державою вкладень матеріальних цінностей у різні галузі економіки, а також у соціальну сферу. Кожен член суспільства відчуває потребу в забезпеченні принаймні елементарних умов буття: отриманні заробітної плати, стипендії, у житлі та комунальних послугах, транспорті, охороні здоров'я, культурі тощо. Базові такі права описано в Конституції України (КУ), де передбачено, зокрема, право кожного індивіда на гідний рівень життя, охорону здоров'я, безпечне навколишнє середовище, соціальне забезпечення, а також низку інших життєво важливих прав. Окреслені питання регламентовані статтями 46, 48, 50 Основного закону держави. Відповідно, публічні фінанси можна розглядати як потужний, визначальний інструмент загальносуспільного поступу конкретної країни, вони ж є підставою для складення подальшого фінансового плану суспільного розвитку. Фінанси також виступають показником, який дозволяє контролювати доцільність розподілу, вкладення цінностей у ті чи інші сфери життя людей.

Висновки

Оскільки роль держави в управлінні публічними фінансами є владною, аналогічний характер (імперативний) мають і фінансово-правові норми. Держава як публічно-владний інститут визначає для суб'єктів фінансово-інвестиційної діяльності єдино правильний варіант поведінки у фінансових правовідносинах, якого учасники цієї діяльності повинні в загальнообов'язковому порядку дотримуватись згідно із законодавчим полем. Характерними ознаками фінансових приписів є категоричність,

загальнообов'язковість та караність за їх недотримання. При цьому право і правову сторону фінансової й інвестиційної діяльності суспільство сприймає як певний сумарний вектор інтересів держави та соціально-економічних груп, задіяних у цих процесах безпосередньо чи опосередковано, оскільки до сфери фінансового впливу потрапляють майнові інтереси учасників цих правовідносин. Інвестиційній діяльності як фінансово-правовому явищу властиві риси фінансів. Інвестування як публічне владно-управлінське явище виникає в процесі державної фінансової діяльності на основі норм фінансового права; має переважно форму видатків; одним із суб'єктів цих відносин є уповноважений державний орган, який реалізує належні йому права й виконує покладені на нього обов'язки.

Про важливість інвестиційної політики та її правового забезпечення з боку держави свідчать активні дебати щодо прийняття найважливіших інвестиційних законів та проведення перед цими дебатами інтенсивних консультацій з фінансово-промисловими групами та представниками ділових кіл, суспільно-політичними організаціями і профспілками задля вироблення спільної позиції з найважливіших фінансових питань з урахуванням суспільного та приватного інтересу. Законодавчі норми, які приймаються в такий спосіб, є складовою частиною ефективного фінансово-правового регулювання інвестиційних проектів загальнодержавного значення. Вони підвищують ділову активність всередині країни, розвиток підприємництва відповідно до заданих проектних параметрів фінансового регулювання економіки країни, запобігають витоку капіталу з країни, а отже, позитивно впливають на складні процеси у вітчизняній фінансово-кредитній сфері.

Аналіз фінансово-інвестиційних правовідносин свідчить про зіткнення в них різноманітних інтересів. Варто враховувати процес формування та реалізації синергетичного суспільного інтересу, необхідного для нормального функціонування механізму інвестування. Публічність фінансово-інвестиційних правовідносин зумовлена такими важливими чинниками: а) інвестиційна діяльність – це складова частина цілісного механізму управління фінансами згідно з вибраними орієнтирами розвитку країни (взагалі, інвестиції входять до фінансової системи держави); б) правове регулювання інвестиційної діяльності охоплює широкі сфери суспільного життя країни і є частиною загального фінансово-правового регулювання грошових потоків; в) «інвестиції» є однією із системоутворювальних категорій фінансового права.

Список використаних джерел:

1. Косаренко Н. Н. Правовое обеспечение публичных интересов в сфере страхования : монография. Москва : Волтерс Клувер, 2010. 186 с.
2. Зюнькін А. Г. Фінансове право: опорний конспект лекцій. Київ : МАУП, 2003. 160 с.
3. Запольский С. В. Дискуссионные вопросы теории финансового права : монография. Москва : Эксмо, 2008. 160 с.
4. Савченко Л. А., Цимбалюк А. В., Шкарупа В. К., Глух М. В. Фінансове право : навчальний посібник. Ірпінь : Акад. ДПС України, 2001. 85 с.
5. Лукашев О. Владно-майнова природа фінансово-правових відносин. *Вісник Академії правових наук України*. Харків : Право, 2009. № 3 (58). С. 185–191.
6. Бабич А. М., Павлова Л. Н. Государственные и муниципальные финансы : учебник. Москва: ЮНИТИ, 2002. 687 с.
7. Кудряшов Е. М. Стан та перспективи інвестиційного забезпечення розвитку підприємств. *Торгівля і ринок України* : темат. зб. наук. пр. Донецьк: ДонНУЕТ, 2009. Вип. 28. Т. 1. С. 363–373.
8. Худяков А. И. Финансовое право Республики Казахстан. Общая часть. Алматы: Норма-К, 2002. 272 с.
9. Эриашвили Н. Д. Финансовое право : учебник для вузов. Москва : ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2000. 606 с.

The article argues that the state as a complex public institution, combining functional and organizational components, should provide all the needs of society. It must constantly and steadily fulfill its functions of systematic and targeted education, distribution and use of centralized and decentralized state funds, that is, carry out financial activities. The term "public finance" has been argued, which covers two types of money: state and local (municipal). At a time when the influence on the economic and social development of local entities is largely through local finance, public finance provides for the economic and social development of the state. Attention is focused on the fact that public finances almost always relate to money. At the same time, the regulatory function of finance consists in the government intervening in the reproduction process (using financial and budget planning, etc.). It is analyzed that these areas of government cannot be implemented without the availability of appropriate sources of funding. In turn, through the redistributive functions of public finances and the creation of centralized and decentralized public money funds, socially directed redistribution of cash flows occurs on a national scale. The state policy in the field of investment finance is aimed at legislative and institutional provision of investors and other participants in the investment process with the proper conditions for their activities, at the formation and development of the domestic investment market. It is substantiated that the state often takes part in supporting the activities of participants in the investment process (both through direct and active intervention, and through indirect influence). So, it has the ability to apply specific methods of state management of investment processes, for example, creating an appropriate investment climate, stimulating demand and supply for a certain type of investment (in the economy, social, scientific or other field of activity). The state has a special economic function, which allows it to independently determine the direction of use of the social product, which is important for the overall development of the economy. The use of this toolkit, on the other hand, is an objective economic need for society to distribute and redistribute monetary funds and participate in the circulation of finance in order to observe significant proportions of social production.

Key words: financial legal relations, investment legal relations, subjects of investment activity, financial and legal regulation.

